

Wie zijn toch die negen verzetsstrijders en militairen op het oorlogsmonument in Warnsveld?

Onthulling van het monument voor de in mei 1940 gesneuvelde militairen. Rechts boven is boerderij Het Rhienderink te zien. Gemeenteraadslid Henri Landeweerd staat in het midden tijdens twee minuten stilte. Hij nam het initiatief voor het oorlogsmonument. Na de oorlog worden de namen van zes andere omgekomen Warnsvelders bij het monument bijgeplaatst. © G. ter Beek, collectie Erfgoedcentrum Zutphen, SZU002000495.

Door: Merten Simons, 11-10-1920

Negen Warnsvelders, omgekomen in de Tweede Wereldoorlog. Hun namen prijken sinds de oorlog op het oorlogsmonument in Warnsveld. Elk jaar tijdens de herdenking worden de namen opgenoemd, maar wie zijn zij eigenlijk? Wie zijn die Warnsvelders die hun leven gaven voor de vrijheid? Nabestaanden weten het, vele Warnsvelders niet. De verhalen van het negental zijn opgeschreven. Het boek 'Dat offer is groot geweest' van Ina Brethouwer is verkrijgbaar in de regionale boekwinkels.

„Het wegvallen van een gezinslid laat een gat achter. Dat kan je je bijna niet voorstellen.” Gesprekken met nabestaanden van de negen Warnsvelders hebben indruk gemaakt op Ina Brethouwer. Op verzoek van het Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld schreef ze de verhalen op van de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen verzetsstrijders en militairen.

Foto aan de muur

„Ik zat bij een neef van Louis Onstenk, een militair die al in 1940 sneuvelde. De foto

van hem hangt daar nog aan de muur. Het is een hechte familie en er mist echt iemand”, zegt Brethouwer. Dat merkte ze ook bij familie van Derk Jan Pardijs, een omgekomen verzetsstrijder. „Hij woonde op een grote boerderij. Een vader valt ineens weg in een gezin, kleinkinderen hebben hun opa nooit gekend. Ik snapte die hele verbinding toen ik daar zat. Zelf ben ik ook een boerendochter. Dat maakte veel indruk.”

Brethouwer werd door Warnsvelder Henk Mulder (89) gevraagd het boek te schrijven. Elk jaar als hij op 4 mei langs het monument voor de gevallen Warnsvelder liep dacht hij aan de namen, maar vroeg hij zich ook af of behalve de nabestaanden anderen wisten wie ze waren. Via via kwam hij in contact met Han Pieterse uit Wichmond. Die ging op onderzoek uit en achterhaalde talloze informatie over het negental. Een bedrijfsongeval vorig jaar zorgde ervoor dat hij zijn boek niet af kon maken, waarna Mulder bij Brethouwer uitkwam.

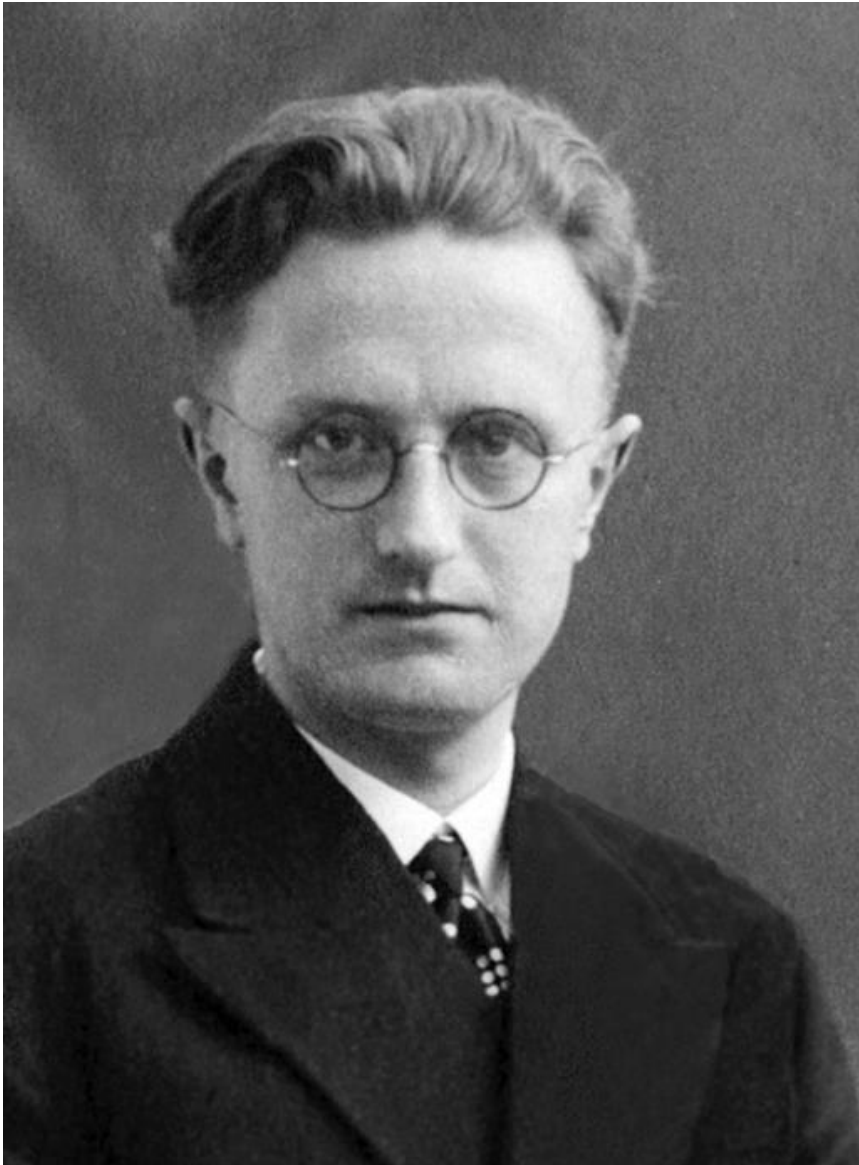
Hoe voelt een oorlog?

„Han Pieterse is jarenlang bezig geweest en in de archieven gedoken. Heel veel informatie was er al via hem. Ik ben vooral aan de slag gegaan om er een verhaal van te maken. Nabestaanden spreken bijvoorbeeld”, zegt Brethouwer. „Daardoor ben ik erachter gekomen hoe belangrijk het is dat deze verhalen opgeschreven worden. Op dit moment zijn overal op de wereld oorlogen bezig. Mensen moeten weg waar ze wonen. Hoe voelt dat? Wat maakt dat voor indruk? Die vragen wilde ik beantwoorden. Eigenlijk is het een soort educatie.”

Terwijl Brethouwer dat zegt schiet haar een brief van baron Emile van der Borch van Verwolde te binnen. *„Hij was de eerste naam waar ik mee bezig ben gegaan. Een verzetsman. Hij spioneerde voor een landelijke verzetsgroep. Ik kreeg een brief onder mijn ogen die hij schreef aan zijn vader. Zijn laatste brief voordat hij werd gefusilleerd in Leusden. ‘Heb ik het wel goed gedaan?’, vroeg hij zijn vader. Ik had het kippenvet op mijn armen staan toen ik dat las. Deze mensen hebben zoveel betekent voor ons. Hun verhalen mogen we nooit vergeten.”*

Wie waren die omgekomen verzetsstrijders en militairen uit Warnsveld? Hieronder staan ze op een rij.

Jan Aalders

Jan Aalders © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

Jan Aalders was 43 jaar toen hij werd 5 september 1944 werd [gefusilleerd in Kamp Vught](#). De ambtenaar Rijksbelastingen. Aalders raakt betrokken bij het Verzet en werkt onder de schuilnaam Jo. Hij was betrokken bij een overval op het Huis van Bewaring in Zutphen, waarbij mede-verzetsstrijders werden bevrijd. Dit deed hij ook bij het Huis van Bewaring in Arnhem.

Als de districtsleider Zutphen in juni 1944 wordt gearresteerd neemt Aalders zijn plek in. Een maand later wordt ook hij gearresteerd, nadat zijn naam vermoedelijk is genoemd tijdens zware verhoren. Op 5 september om 6.30 's ochtends wordt hij daar gefusilleerd. Twee dagen later wordt Kamp Vught ontruimd (..).

Bobbie Bauduin

Bobbie Bauduin, naast zijn vader. © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

Bobbie Bauduin was slechts 23 jaar toen hij op 27 februari 1942 om het leven kwam. De geboren Warnsvelder werkte zich op tot Luitenant ter zee, 3e klasse bij de Marine. Hij kreeg een zeemansgraf in Nederlands-Indië.

Die dag probeerde hij samen met andere zeevaarders om in de Javazee een Japanse invasievloot met troepen tegen te houden die het eiland Java wilden aanvallen.

Baron Emile van der Borch van Verwolde

Emile van der Borch van Verwolde © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

[Emile van der Borch van Verwolde](#) is in zijn tijd bekend als dichter en is daarnaast Meester in de Rechten. Op 22-jarige leeftijd wordt de verzetsstrijder op 20 juli 1943 gefusilleerd in Leusden, vlakbij Kamp Amersfoort.

In Amsterdam verzamelde hij gegevens over troepenbewegingen en luchtafweergeschut van de Duitse bezetter. Van der Borch van Verwolde behoorde tot de Inlichtingendienst, een verzetsgroep die Londen van nuttige informatie voorzag.

Hij en zijn maten werden verraden en door de bezetter ter dood veroordeeld. Het vonnis werd uitgesproken op zijn verjaardag, 17 mei.

Hans Dekker

Hans Dekker © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

[Hans Dekker](#) is 26 jaar als hij op 14 maart 1942 om het leven komt op Sumatra. Hij is op dat moment gemobiliseerd bij het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL). Dekker komt om tijdens een aanval van de Jappen op de brug over de Asahan rivier op Sumatra. Zijn familie in Warnsveld hoorde pas vier jaar later dat Dekker was overleden.

Twee jaar geleden kende de Minister van Defensie postuum nog het Mobilisatie Oorlogskruis toe aan de geboren Warnsvelder.

Hendrik Haggeman

Hendrik Haggeman © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

Boerenknecht [Hendrik Haggeman](#) sneuvelde op 13 mei 1940 als soldaat aan de rand van de Grebbeberg. Haggeman was op dat moment 24 jaar oud.

Met vijftien andere soldaten bewaakt hij in zijn diensttijd aan het begin van de Tweede Wereldoorlog de sluis en de brug over de Grift, de oostelijke toegang van de Grebbeberg. Hoe de geboren boerenknecht uit Wichmond is gestorven is niet duidelijk. Wel dat hij om het leven kwam tijdens zware gevechten op de Grebbeberg.

Hein Kuiper

Hein Kuiper © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

[Hein Kuiper](#) komt op 23-jarige leeftijd om het leven aan het begin van de oorlog. Op 10 mei 1940 vliegt hij in Zuid-Holland boven de gemeente Oud Beijerland. [Kuiper](#) is op dat moment Boordtelefonist en luchtschutter bij de Koninklijke Luchtmacht en werkt vanaf Schiphol.

Het toestel van de geboren Warnsvelder stort neer op de eerste dag van de inval van de Duitsers in Nederland door een aanval van de bezetters.

Louis Onstenk

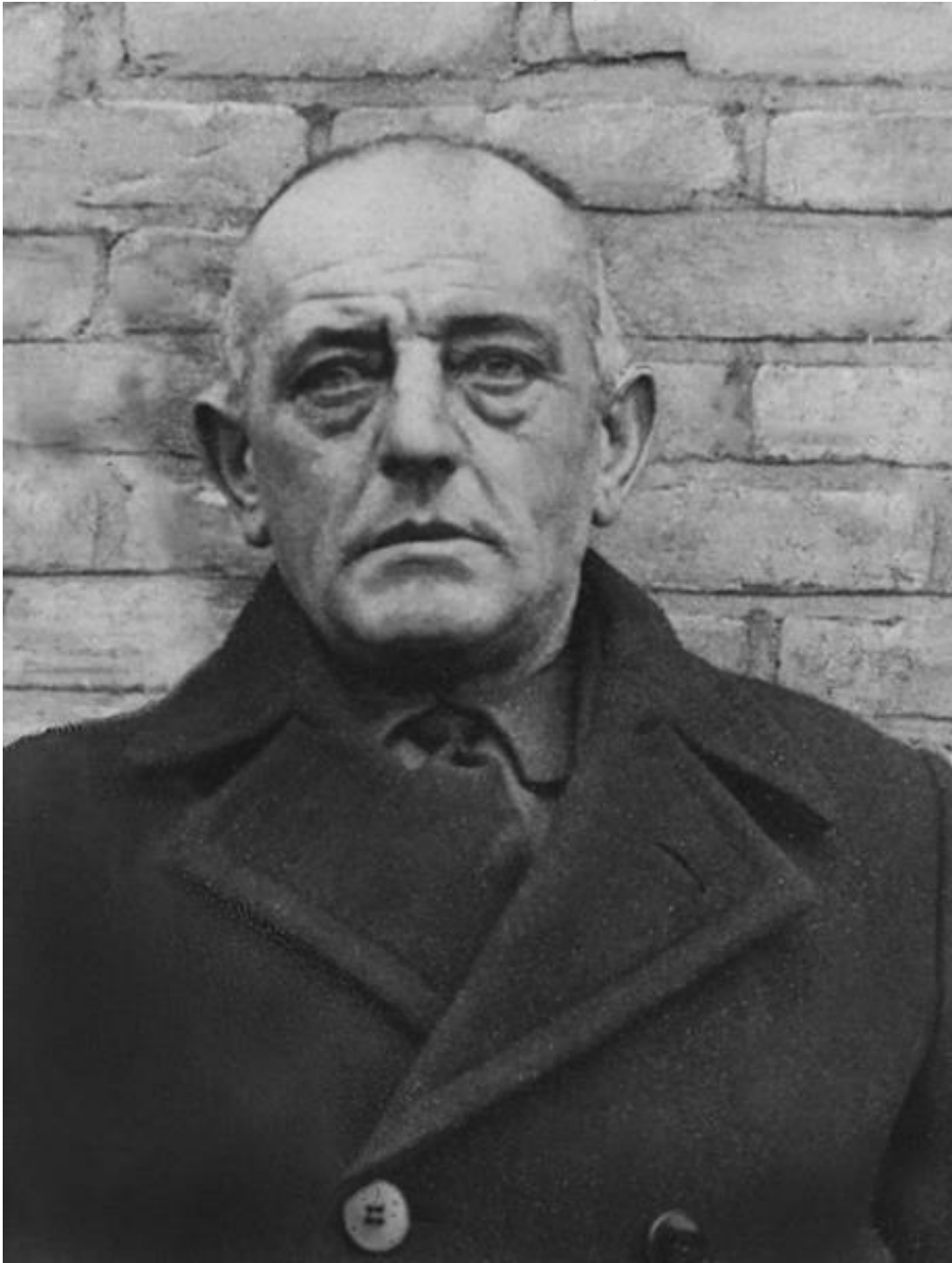

Louis Onstenk © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

[Louis Onstenk](#) komt aan het begin van de oorlog op 22-jarige leeftijd om het leven.
De in Warnsveld geboren metselaar sneuvelt op 12 mei 1940 in Nijkerk.

Hij is gemobiliseerd bij de Huzaren en komt om het leven bij een gevecht met een
Duitse pantserwagen.

Derk Jan Pardijs

Derk Jan Pardijs © Comité Herdenkingen Tweede Wereldoorlog Warnsveld

Op 65-jarige leeftijd overlijdt [Derk Jan Pardijs](#) vlak voor het einde van de Tweede Wereldoorlog in concentratiekamp Neuengamme, vlakbij Hamburg.

De geboren Ruurloër is landbouwer en [lid van het Verzet](#). Op 18 december 1944 wordt hij in het buurtschap Leesten gearresteerd. Begin februari wordt hij vanaf Doetinchem met de trein naar concentratiekamp Neuengamme gebracht, waar hij op 21 februari 1945 om het leven komt.

Hans Timmermans

Van [Hans Timmermans](#) is maar weinig bekend. Er zijn ook geen foto's van de geboren Rotterdammer bekend en meegenomen in het boek.

Timmermans was kunstenaar en kwam in 1934 in Warnsveld wonen. Hij schilderde met olieverf en aquarel voornamelijk stillevens en landschappen. In de Tweede Wereldoorlog werd hij lid van het Verzet. In 1942 werd hij opgepakt, waarna hij op 30 juli 1943 door een hersenbloeding om het leven komt in Kamp Vught.

Bron: De Stentor